

ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДТРИМКИ ТА РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

У статті висвітлюється проблема нормативно-правової підтримки інноваційної діяльності в системі вищої освіти України. Аналізуються законодавчі забезпечення інноваційних моделей вищих систем вищої освіти України. Аналізуються законодавчі забезпечення підтримки та розвитку вищих університетських організацій в Європі, інтеграції до конкурентоспроможності на внутрішньому та зовнішньому ринках освіти послуг, інтеграції до освіти, розвитку освітньої та дослідницької діяльності на засадах інноваційності.

С. Г. Голошко

Законодавчє забезпечення підтримки та розвитку інноваційної діяльності вищих університетських організацій в Європі, інтеграції до конкурентоспроможності на внутрішньому та зовнішньому ринках освіти послуг, інтеграції до освіти, розвитку освітньої та дослідницької діяльності на засадах інноваційності.

уверситетских

В статті висвітлюється проблема нормативно-правової підтримки інноваційної діяльності в системі вищої освіти України. Аналізуються законодавчі забезпечення підтримки та розвитку вищих університетських організацій в Європі, інтеграції до конкурентоспроможності на внутрішньому та зовнішньому ринках освіти послуг, інтеграції до освіти, розвитку освітньої та дослідницької діяльності на засадах інноваційності.

Ключевые слова: инновационная деятельность, нормативно-правовое обеспечение, університетское образование, перспективна організаційна діяльність, інтеграція до конкурентоспроможності на внутрішньому та зовнішньому ринках освіти послуг, інтеграція до освіти, розвитку освітньої та дослідницької діяльності на засадах інноваційності.

S. Holovko

Regulatory support and development of innovative activity of higher education establishments in the article, the problem of regulatory support of innovative models of the higher educational establishments as a priority direction of development of the educational sector to enhance its competitiveness in the homeland and foreign markets of educational services, integration into the common European educational space.

Key words: innovation, regulatory support, university education, development of educational and research activities based on innovation.

Постановка проблеми та її актуальність. Провідною рисою сучасного світу стає розуміння того, що технології та глобалізаційні процеси, з якими зіткнулося людство на початку XXI ст., не можуть бути вирішені в межах технократичного світогляду, який визнає пріоритет виробничих технологій як основу розвитку матеріальної та духовної

культури людства. Об'єктивною необхідністю є перехід до інноваційного типу процесу як умова ефективного подолання нових викликів, що постають перед цивілізацією. Чогодні уявлення про зв'язання цих завдань ототожнюються зі становленням інноваційної особистості, якій притамані інноваційний стиль мислення та інноваційна свідомість.

додатковий розвиток співвідношення зовнішніх (державна політика) та внутрішніх (стратегія університетів) чинників у забезпеченні розвитку інноваційної університетської освіти в Україні.

Мета статті полягає в аналізі стану законодавчого забезпечення підтримки інноваційної діяльності вищих навчальних закладів, перспектив його удосконалення та визначенні ролі й можливостей університетів у реалізації державної інноваційної політики.

Виклад основного матеріалу. Правові орієнтири інноваційної діяльності університетів визначені Законом України «Про вищу освіту». Вони закладені в самому визначенні вишньої навчальної закладу як окремого виду установи, яка є юридичною особою приватного або публічного права, діє згідно з владною ліцензією на провадження освітньої діяльності на певних рівнях вищої освіти, провадить наукову, науково-технічну, інноваційну та методичну діяльність, забезпечує організацію освітнього процесу і здобуття особами вищої освіти, післядипломної освіти з урахуванням їхніх покликань, інтересів і здібностей. Відповідно університет визначається як вищий навчальний заклад, що провадить інноваційну освітню діяльність за різними ступенями вищої освіти та прикладні наукові дослідження, є провідним науковим і методичним центром, має розвинуту інфраструктуру навчальних, наукових і науково-виробничих підприємств, сприяє поширенню наукових знань та провадить культурно-просвітницьку діяльність [10].

У наших дослідженнях [2] було обґрунтовано, що в Україні в цілому сформувався відносно самостійна галузь законодавства про освіту. При цьому наголошується, що достатньо широка законодавча база хоча й репрезентує регулятивні функції держави щодо інноваційного розвитку наукової та освітньої галузі, потребує подальшого розвитку та вдосконалення. Одним із чинників гальмування інноваційних процесів є те, що окремі нормативно-правові акти або висчерпали свій регуляторний ресурс, або не відповідають

додатковий розвиток співвідношення зовнішніх (державна політика) та внутрішніх (стратегія університетів) чинників у забезпеченні розвитку інноваційної університетської освіти в Україні.

Мета статті полягає в аналізі стану законодавчого забезпечення підтримки інноваційної діяльності вищих навчальних закладів, перспектив його удосконалення та визначенні ролі й можливостей університетів у реалізації державної інноваційної політики.

Виклад основного матеріалу. Правові орієнтири інноваційної діяльності університетів визначені Законом України «Про вищу освіту». Вони закладені в самому визначенні вишньої навчальної закладу як окремого виду установи, яка є юридичною особою приватного або публічного права, діє згідно з владною ліцензією на провадження освітньої діяльності на певних рівнях вищої освіти, провадить наукову, науково-технічну, інноваційну та методичну діяльність, забезпечує організацію освітнього процесу і здобуття особами вищої освіти, післядипломної освіти з урахуванням їхніх покликань, інтересів і здібностей. Відповідно університет визначається як вищий навчальний заклад, що провадить інноваційну освітню діяльність за різними ступенями вищої освіти та прикладні наукові дослідження, є провідним науковим і методичним центром, має розвинуту інфраструктуру навчальних, наукових і науково-виробничих підприємств, сприяє поширенню наукових знань та провадить культурно-просвітницьку діяльність [10].

У наших дослідженнях [2] було обґрунтовано, що в Україні в цілому сформувався відносно самостійна галузь законодавства про освіту. При цьому наголошується, що достатньо широка законодавча база хоча й репрезентує регулятивні функції держави щодо інноваційного розвитку наукової та освітньої галузі, потребує подальшого розвитку та вдосконалення. Одним із чинників гальмування інноваційних процесів є те, що окремі нормативно-правові акти або висчерпали свій регуляторний ресурс, або не відповідають

сучасному стану та цілям університетської освіти. Такий висновок підтверджується результатами моніторингу законодавчої та нормативно-правової бази інноваційної діяльності. Так, що важливу сферу в Україні регульовано Законами України «Про інноваційну діяльність» (2002 р.), «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» (2006 р.), «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» (2012 р.), «Про наукову і науково-технічну діяльність» (2016 р.): «Постановою Кабінету Міністрів України «Деякі питання визначення середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня на 2012-2016 роки» (2012 р.).

Ці базові закони визначають правові, економічні та організаційні засади державного регулювання інноваційної діяльності в Україні, встановлюють форми стимулювання державою інноваційних процесів, визначають пріоритетні напрями інноваційної діяльності та правові, економічні, організаційні, фінансові засади державного регулювання діяльності у сфері трансферу технологій з метою забезпечення ефективного використання науково-технічного та інтелектуального потенціалу [7].

Якщо більш ґрунтовно проаналізувати законодавчу базу в контексті окресленої проблеми, то можна звернути увагу, що її метою є забезпечення інноваційної моделі розвитку економіки шляхом концентрації ресурсів держави на пріоритетних напрямках науково-технічного оновлення виробництва, підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках. При цьому інноваційна діяльність визначається як така, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок, випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг.

Відповідно, об'єктами інноваційної діяльності є: інноваційні програми і проекти; нові знання та інтелектуальні продукти;

виробниче обладнання та процес; інфраструктура виробництва і підприємства; організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру і якість виробництва і соціальної сфери; сировинні ресурси, засоби їх видобування і переробки; товарна продукція; механізми формування споживчого ринку і збуту товарної продукції. Законодавче унормування трансферу технологій регламентує передачу технологій, охорони майнових прав на вітчизняні технології та їх склади, розширення міжнародного науково-технічного співробітництва.

Окреслюються правові механізми фінансування інноваційної діяльності, державної підтримки наукових установ, організації системи ефективного колективного використання наукового обладнання.

Особливістю базового законодавства є те, що інноваційна діяльність безпосередньо ототожнюється з розвитком наукових і виробничих технологій, комерціалізованих результатів яких є конкурентоспроможними на ринку товарів та послуг. При цьому державна підтримка надається суб'єктам господарювання всіх форм власності, що реалізують в Україні інноваційні проекти, і підприємствам всіх форм власності, які мають статус інноваційних. Відповідно, як зазначають дослідники, інноваційний університет в сучасних умовах «не економічний чи управлінський навчальний заклад, що випускає дипломованих підприємців чи менеджерів, а перелісц ВНЗ приділяючи наукового та інженерно-технологічного профілю, викладачі, студенти і аспіранти якого здатні реалізовувати свої новаторські напрацювання, впроваджувати в економіку результати своїх досліджень і розробок шляхом створення нових підприємств» [5].

В умовах відокремленості університетської науки від академічної та з огляду на системні проблеми матеріально-технічного забезпечення освітньої галузі, розвиток інноваційної діяльності університетів, навіть найбільш потужних, зустрічає на своєму шляху чимало перешкод. Крім того, законодавчо замикається

(INESC), що забезпечує відбір, залучення та навчання кращих людей для створення власного бізнесу та стартапів, допомагає учасникам у пошуку інвесторів та просуванні [4].

Таким чином, традиційним пріоритетом інноваційної діяльності потужних університетів, лідерів університетської науки, є створення технологій, результатів упровадження яких є конкурентоспроможні товари та послуги.

Поступово університети більше уваги приділяють інноваційній освітній діяльності. Наприклад, у Київському національному економічному університеті імені Вадима Гетьмана її визначено однією із стратегічних цілей та напрямів інноваційної діяльності. Інноваційна освітня діяльність передбачає удосконалення та гармонізацію навчальних планів, розроблення новітніх навчальних планів, навчальних дисциплін для бакалаврського та магістерського рівнів, зокрема інтегрованими мовами, створення нового покоління міждисциплінарних дослідницьких освітніх програм, удосконалення системи формування компетенцій бакалаврського та магістерського рівнів, створення нових міждисциплінарних дослідницьких освітніх програм, удосконалення системи формування компетенцій бакалаврського та магістерського рівнів на основі їх гармонізації з професійними стандартами роботодавців, розвиток системи «навчання протягом життя» випускників різних років та їх підтримка у професійному зростанні після завершення університету, удосконалення нормативних матеріалів, що регламентують організацію освітньої діяльності в університеті, підвищення гнучкості освітньої підготовки університеті й удосконалення вибіркового складника навчальних планів, підготовку студентів із зарубіжними партнерами навчальних програм та навчально-методичних виїздів, підвищення академічної мобільності студентів та викладачів за рахунок їх участі в міжнародних і національних бізнес-форумах, навчально-методичних конференціях, сиріяння працевлаштування випускників за рахунок укладання тристоронніх угод між університетом, випускником та роботодавцем, запровадження сучасних методик навчання, що базуються на інформаційних технологіях, підтримка навчальних форм навчання за рахунок

визначенням поняття інноваційної інноваційної діяльності як провідного виду діяльності університету.

У науковій літературі інноваційну діяльність університету розглядають як таку, що має стратегічне значення на створення та впровадження нових продуктів і послуг, інтеграцію декілька її основних видів: інноваційна фундаментальних і прикладних досліджень, розвиток власної інноваційної нововведення, виведення на ринок результатів власної дослідницької роботи, розробка і реалізація комплексних програм і програм інноваційного розвитку; створення інноваційної діяльності викладачів, вчителів працівників, аспірантів, докторантів, студентів як факторів відтворення інноваційних кадрів; освітня інноваційна діяльність (створення інноваційних курсів, семінарів) [14].

Ії практиці інноваційна діяльність вишого навчального закладу зацікавлена в тому, щоб зберегти свою позицію, яка, в свою чергу, позиціонується з перспективою, що мають комерційний потенціал та впроваджені до вимог Європейської мережі підприємств (EEN). Її пропозиції за такими напрямками: біотехнології, енергетика, екологія, інформаційні та комунікаційні технології, нанотехнології і нові технології, соціально важливі та промислові технології науково-технічних послуг, що можуть надаватися співробітниками та лабораторіями університету. Переважно це технології та бізнес пропозиції, заходи, присвячені розвитку системи трансферу технологій [3].

Одним із провідних напрямів інноваційної діяльності НТУУ «Київський політехнічний інститут імені І.Сікорського» є підтримка інноваційної екосистеми Sikorsky Challenge

Положення про пілотний проект «Дослідницький університет Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Цей проект передбачає створення в Україні нової моделі вищого навчального закладу дослідницького типу та пошук механізмів інтеграції науки, освіти та інновацій, здійснення інноваційної діяльності [4].

Значною мірою, саме завдяки напрацьованому досвіду найбільш потужних вищих навчальних закладів розпочалося формування законодавчої бази функціонування дослідницьких університетів. Її основу склали Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про дослідницький університет» (2010 р.), яким визначено порядок надання національному університету статусу дослідницького, основні засади його діяльності, особливості кадрового забезпечення, фінансування, матеріального забезпечення наукових і науково-педагогічних працівників, права та обов'язки дослідницького університету, який визначається як вищий навчальний заклад, що має ватомі наукові здобутки, провадить дослідницьку та інноваційну діяльність, забезпечує інтеграцію освіти та науки з виробництвом, бере участь у реалізації міжнародних проектів і програм.

Цим положенням, з одного боку, основною метою дослідницького університету визначено створення інноваційного середовища, що безпосередньо пов'язане з інноваційною діяльністю. З іншого боку, навчальна діяльність відокремлюється від наукової та інноваційної, що, в цілому, відповідає визначенню вищого навчального закладу, яке вказує на тенденціям становлення інноваційної діяльності в університетській освіті.

Правові засади побудови дослідницьких університетів окреслено в Законі України «Про вищу освіту» (2014 р.). Основним пріоритетом у наданні такого статусу визначено внесок університету в розвиток держави у певних галузях знань за моделлю поєднання освіти, науки та інновацій, сприяння її інтеграції у світовий освітньо-науковий простір [10].

дистанційних технологій, а також розвиток нових форм здобуття знань, розвиток інституційного репозитарію університету, підключення спеціалізованих періодичних видань Університету до світових науковометричних баз даних, створення інформаційної платформи обміну знаннями «електронний університет», надання можливості студентам користуватися власними комп'ютерними пристроями в навчальному процесі [11].

Потужним чинником розвитку інноваційної діяльності в системі вищої освіти стають дослідницькі університети, які забезпечують інтеграцію інноваційної, освітньої та наукової складових. На думку дослідників окресленої проблеми саме дослідницькі університети стануть основою ланкою в інноваційній системі підготовки висококваліфікованих кадрів в умовах змін і зростання конкуренції. Це, в свою чергу, сприятиме створенню своєї трансформації економіки та переходу на інноваційні моделі виробництва, а також стимулюватиме зростання рівня затребуваності фахівців наукової та технологічної галузі в Україні.

Серед основних критеріїв, яким мають відповісти дослідницькі університети, виділяють: частка коштів, які отримує університет на конкурсній основі на здійснення фундаментальних і прикладних наукових досліджень, перевищує 50% загального бюджету; інноваційний зміст та методики навчання студентів; залучення до навчально-виховного та науково-дослідного процесу закордонних викладачів; інноваційна структура університету, яка включає як освітнє середовище, так і дослідні підприємства, на яких здійснюється технологічне упродовження результатів інноваційної діяльності та виробництво інноваційних продуктів і послуг [5].

Одним із перших вищих навчальних закладів України, який розпочав формування змісту дослідницького університету, став НТУУ «Київський політехнічний інститут імені І. Сікорського». У 2007 році було введено в дію

Положення про дослідницький університет, критеріїв, що визначають показники, привнесені до кількості науково-педагогічних і наукових праці вчених вищого навчального закладу.

Важливе значення у розвитку інноваційної діяльності має прийняття Закону України «Про підтримку та розвиток інноваційної діяльності», який визначає правові та економічні засади підтримки та розвитку інноваційної діяльності. Проект Закону визначає засади державної підтримки інноваційної діяльності, пріоритетні напрями інноваційної діяльності, особливості реалізації інноваційних проектів, принципи стимулювання та підтримки інноваційної діяльності, залучення інвестицій для інноваційної діяльності, функціонування фонду розвитку інновацій, публічно-приватного партнерства в сфері інноваційної діяльності, оцінки ефективності реалізації заходів державної підтримки інноваційної діяльності. Прийняття цього Закону створить умови для підтримки та розвитку інноваційної діяльності як цілісної системи стимулювання економічного та культурного розвитку країни [12].

У червні 2016 року в Комітеті Верховної Ради України з питань науки і освіти проведено парламентські слухання з питання «Законодавче забезпечення розвитку національної інноваційної системи: стан та перспективи вирішення». За їх результатами розроблено практичні рекомендації щодо розвитку інноваційної діяльності, запропоновано механізми удосконалення відбору інноваційних проектів.

Висновки. Основною ефективною реалізацією інноваційної освіти є законодавча база, яка в цілому формується та набуває подальшого розвитку. Оновлене законодавство має значний потенціал у стимулюванні інноваційної університетської освіти. Уточнюється поняття інновації, що визначається як введена в господарський обіг інноваційна продукція. Конкретизуються види інноваційної діяльності, до якої віднесено діяльність таких суб'єктів інноваційної діяльності, як наукова, технологічна, організаційна, фінансова та комерційна. Шоправа, як і в попередніх

законотворчому процесі, розроблено національну стратегію розвитку науки і технологій, яка визначає напрями розвитку науки і технологій, а також механізми їх реалізації. Створено розв'язку нашої країни [9, с. 173-175]. Створено наказом Міністерства освіти і науки України робочу групу з розроблення нової редакції

Закону України «Про університетську освіту», яка за рахунок гнучких механізмів фінансування є ефективною.

У грудні 2015 року відбулися парламентські слухання у Верховній Раді України на тему «Іправове забезпечення реформи освіти в Україні». Серед першочергових завдань було визначено, зокрема, прийняття нормативно-правових актів, розроблення яких віднесено до компетенції Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, спрямованих на запровадження механізмів реалізації права людини на освіту та забезпечення законодавчих гарантій умов підвищення інвестиційної привабливості системи вищої освіти як чинника економічного зростання та культурного розвитку країни [9, с. 173-175]. Створено наказом Міністерства освіти і науки України робочу групу з розроблення нової редакції

Закону України «Про університетську освіту», яка за рахунок гнучких механізмів фінансування є ефективною.

У грудні 2015 року відбулися парламентські слухання у Верховній Раді України на тему «Іправове забезпечення реформи освіти в Україні». Серед першочергових завдань було визначено, зокрема, прийняття нормативно-правових актів, розроблення яких віднесено до компетенції Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, спрямованих на запровадження механізмів реалізації права людини на освіту та забезпечення законодавчих гарантій умов підвищення інвестиційної привабливості системи вищої освіти як чинника економічного зростання та культурного розвитку країни [9, с. 173-175]. Створено наказом Міністерства освіти і науки України робочу групу з розроблення нової редакції

не актах, законодавчо-правових виокремлюється інноваційна освітня діяльність, яка є пріоритетом сучасної інноваційної університетської освіти. На нашу думку, акцент у визначенні інноваційної діяльності сучасного університету доцільно робити на забезпечення нової якості освітніх продуктів та послуг, які надаються вищими навчальними закладами. Відповідно, мають органічно поєднуватися різні аспекти функціонування вищого навчального закладу, консолідовані раціональним використанням матеріально-технічних, фінансових, інтелектуальних ресурсів. Актуально залишається проблема удосконалення нормативно-правової бази організації інноваційної освітньої діяльності в університеті.

Література

1. *Гладка Т. І.* Інноваційний розвиток освіти як об'єкт державного управління / Т. І. Гладка // Електронне наукове видання «Державне управління: удосконалення та розвиток». – 2010. – № 4.
2. *Головка С. Т.* Перспективи інноваційного розвитку вітчизняної наукової та освітньої галузі у вимірах сучасного законодавства / С. Т. Головка // Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»: 36. наук. праць. – К.: НАУ, 2016. – № 2 (39). – С. 42-49.
3. *Звіт* ректора Київського національного університету імені Тараса Шевченка 19 береского Л. В. 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/zvit/zvit-rekora-2015.pdf>.
4. *Інноваційна екосистема Sikorsky Challenge* Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» (INESC) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kpi.ua/eco/#sHASH.14WgVDUJ.d.pdf>.
5. *Лієнко А. Ю.* Інноваційні дослідницькі університети як чинник модернізації освітньо-наукової сфери та розвитку суспільства знань. Аналітична записка / А. Ю. Лієнко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.miss.gov.ua/articles/1427>.
6. *Кремень В. І.* Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти: Стратегія. Реалізація. Резюмевати / В. І. Кремень [текст]. – К.: Ірамота, 2005. – 447 с.
7. *Моніторинг* законодавчої і нормативно-правової бази інноваційної діяльності в цілому та за стратегічними пріоритетними напрямками науково-технологічного розвитку та інноваційної діяльності в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.unitel.kiev.ua/viewpage.php?page_id=539.
8. *Ніколаєнко С. М.* Теоретико-методологічні основи управління інноваційним розвитком освіти України: монографія / С. М. Ніколаєнко. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008. – 419 с.
9. *Про* забезпечення реформи освіти в Україні: матеріали парламентських слухань у Верховній Раді України 9 грудня 2015 р. / Верховна Рада України, Комітет з питань науки і освіти. – К.: Парлам. вид-во, 2016. – 256 с.
10. *Про* освіту: Закон України від 1 липня 2014 р. № 1556-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
11. *Про* ініціювання інноваційного розвитку Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана на 2013-2015 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://mon.gov.ua/citizens/zvazki-z-gromadskistsiyu/konsulacsiyi-z-gromadskistsiyu/](http://mon.gov.ua/citizens/zvazki-z-gromadskistsiyu/konsulacsiyi-z-gromadskistsiyu)
13. *Про* науково-технічну діяльність: Закон України від 26 листопада 2015 р. № 848-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 3. – С. 25.
14. *Шевченко Л. С.* Типологізація інноваційної діяльності та інновацій в освітній сфері / Л. С. Шевченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ndipzr.org.ua/wp-content/uploads/2014/01/Shevchenko.pdf>.
12. *Про* ініціювання та розвиток інноваційної діяльності: Проект Закону України від 21 січня 2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/citizens/zvazki-z-gromadskistsiyu/konsulacsiyi-z-gromadskistsiyu/>
13. *Про* науково-технічну діяльність: Закон України від 26 листопада 2015 р. № 848-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 3. – С. 25.
14. *Шевченко Л. С.* Типологізація інноваційної діяльності та інновацій в освітній сфері / Л. С. Шевченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ndipzr.org.ua/wp-content/uploads/2014/01/Shevchenko.pdf>.

науково-технологічного розвитку та інноваційної діяльності в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.uin.tel.kiev.ua/viewpage.php?page_id=539.

8. *Nikolaenko S. M.* Теоретико-методологічні основи управління інноваційним розвитком освіти України: монографія / S. M. Nikolaenko. – К.: Kyi'v. nac. torg.-ekon. un-t, 2008. – 419 s.

9. *Pravove zabezpechennja reformi osviti v Ukraini*: materialii parlament's'kih sluhan' u Verhovnij Radi Ukrainy 9 grudnja 2015 r. / Verhovna Rada Ukrainy, Komitet z pitan' nauki i osviti. – K.: Parlam. vid-vo, 2016. – 256 s.

10. *Pro vishnu osvitu*: Zakon Ukrainy vid 1 lipnja 2014 r. № 1556-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

11. *Programa* innovacijnogo rozviku Kiivs'kogo nacional'nogo ekonomichnogo universitetu imeni Vadima Get'mana na 2013-2015 roki [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://kneu.edu.ua/userfiles/norm_doc/progr2015.doc.

12. *Pro pidivimku* ta rozvotok innovacijnoi dijalfnosti: Proekt Zakonu Ukrainy vid 21 sichnja 2016 r. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/citizens>.

13. *Pro naukovu* i nauково-технічну діяльність: Zakon Ukraini vid 26 listopada 2015 r. № 848-VIII // Vidomosti Verhovnoi Rady Ukrainy. – 2016. – № 3. – S. 25.

14. *Shevchenko L. S.* Tipologizacija innovacijnoi dijalfnosti ta innovacij v osvitnij sferi / L. S. Shevchenko [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ndipzitr.org.ua/wp-content/uploads/2014/01/Shevchenko.pdf>.

Trzhenes T. L. Innovacijnij rozvotok osviti jak bazisna naukova fahove vidannja «Derzhavne upravlinnja / T. L. Gladka // *Derzhavne naukove fahove vidannja* «Derzhavne upravlinnja ta rozvotok». – 2010. – № 2 (39). – S. 42-49.

15. *Zna rekora* Kiivs'kogo nacional'nogo universitetu imeni Tarasa Shevchenka 2015 r. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/2015-rekora-2015.pdf>.

16. *Innovacijna ekosistema* Sikorsky Challenge Nacional'nogo tehničnogo universitetu Ukraini «Natsijnal'nyj politehničnij instytut» (INESC) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kpi.ua/ecoino#sthash.14WgVDUJ.dpuf>.

17. *Ishhenko A. Ju.* Innovacijni doslidnic'ki universiteti jak chinnik modernizacii osviti o-znakovoi sfery ta rozbudovi suspil'stva znan'. *Teoretična zapiska* / A. Ju. Ishhenko [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/series/1427>.

18. *Osvita i nauka v Ukraini* – Strategija. Realizacija. Rezultati / V. G. Kremen' [tekst]. – K.: Gramota, 2015. – 447 s.

19. *Monitoring* zakonodavchoi i normativno-pravovoi bazi innovacijnoi dijalfnosti v cilomu ta na strategičninih prioritetinih napravamini